

เรื่อง

ตำนานกทองหวัดไทร

คณะศิษยานุศิษย์

พิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพ

พระครูถาวรสมณวงศ์ (อ้อย)

เมรุวัดไทร บางขุนเทียน ชนบุรี

ที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๒

294.3135

ร852พ

ฉ.2

เมือง

ตำหนักทองทวดไทร

คณะศิษยานุศิษย์

พิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพ

พระครูถาวรสมณวงศ์ (อ้อย)

ณ เมรุวัดไทร บางขุนเทียน ธนบุรี

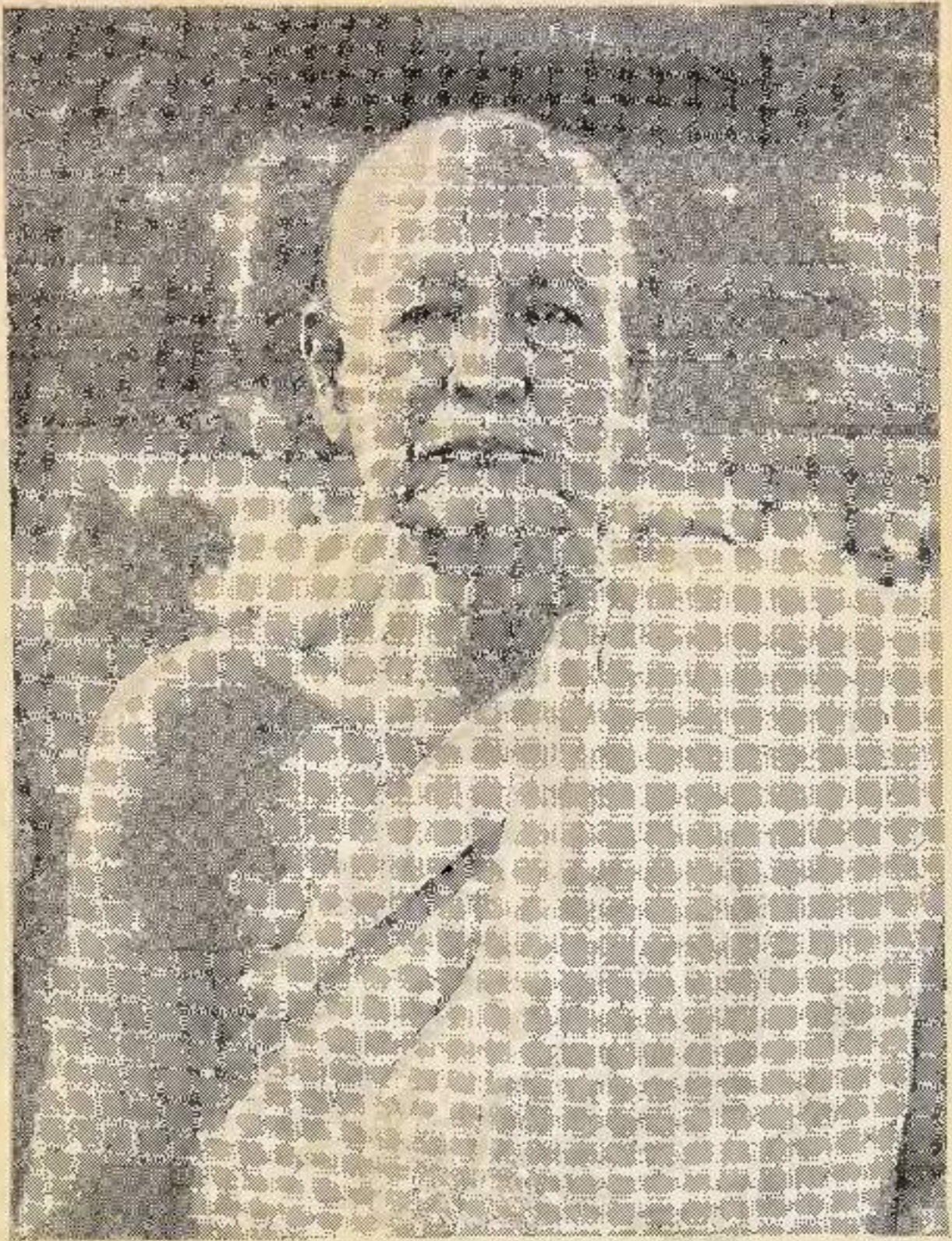
วันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๒

คำปรารภ

คณะศิษยานุศิษย์ มีความประสงค์จะจัดพิมพ์
หนังสือแจกเป็นบรรณทาน เนื่องในงานพระราชทาน
เพลิงศพ อุทิศส่วนกุศลถวายสนองพระเดชพระคุณ
ท่านพระครูภาวนวรมณวงศ์ (หลวงปู่้อย) เจ้าอาวาส
วัดไทร บางขุนเทียน ชนบุรี ซึ่งเป็นพระ
อภิชฌมาจารย์ เป็นที่รักและเคารพนับถืออย่างสูง
ซึ่งมรณภาพไปตั้งปรโตกแล้ว จึงเห็นว่า หนังสือเรื่อง
คำหนักทองของวัดไทร ยังมีประชาชนเป็นจำนวนมาก
ไม่ทราบ จึงได้จัดพิมพ์ขึ้น
ขอความล้นสุดวัดจึงมณฑาทนทงหลาย ผู้ใดรับ
แจกหนังสือนี้โดยทวงถาม.

คณะศิษยานุศิษย์

๓๕ มีนาคม ๒๕๐๒

พระครูถาวรสมณวงศ์

ชาตะ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๑๓
มรณะ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๐๑

ประวัติ

พระศรภาวรัตน์มณวงศ์ (นาย ขโต้) นามเดิม
ช้อย นามสกุล ภาวรัยคัม ชาศระ เมื่อวันเสาร์
ขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๔ บรมเมษ จตุศักราช ๓๒๓๒ ทาง
รัยคัคคตรงกบวณท ๒๕ กนภาพนธ พ.ศ. ๒๔๓๓
บิดาชอ นายเลอ มารดาชอ นางดำรด มพหนอง
รวมกัน ๗ คน คือ

๑. นางจ่า	มรณะแล้ว
๒. นายเบียด	”
๓. นายหัง	”
๔. นายต	”
๕. นายชม	”
๖. พระศรภาวรัตน์มณวงศ์ (ช้อย)	
๗. นางไม้	ยังมีชีวิตอยู่

บุบคัมมิ คำบดกระทุ่มแบน ถ้าเกอกระทุ่มแบน
จังหวัดสมุทรสาคร เมื่ออายุ ๑๓ มศวรโตเขาเรียน

หนังสือไทยในสำนักวัดนางสาว ได้เรียนรู้อักษรระดั้มัย
แบบเก่าน่านอกเขียนได้คล่องแคล่ว เมื่ออายุย่าง
เข้า ๒๒ ปี ก็ได้อุปถัมภ์ในพุทธศตวรรษนางสาว เมื่อ
วันที่ ๓๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๓๕ เมื่ออุปถัมภ์แล้ว
ได้จำพรรษาอยู่วัดนางสาว ๓ พรรษา เพื่อปฏิบัติ
อาจารย์ และเพื่อโปรดญาติโยมด้วย ครั้นออกพรรษา
แล้วได้ย้ายจากวัดนางสาว มาอยู่วัดไตร บางขุนเทียน
ธนบุรี ได้ศึกษาพระธรรมวินัย อันเป็นข้อปฏิบัติแล้ว
ได้เริ่มเรียนอักษรวิธี หนังสือขอมโดยซ้ำของมาก ได้
จารหนังสือไว้อย่าง ต่อจากนั้นแล้ว ท่านยังเป็นผู้
ชำนาญในการเดินขลุ่ยเครื่องระดั้มัย เมื่อ :-

พ. ศ. ๒๔๕๒ ได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาส
วัดไตร บางขุนเทียน ธนบุรี และได้ดำรงตำแหน่ง
เป็นเจ้าคณะหมวด บางประทุน

พ. ศ. ๒๔๕๗ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็น
พระครูภาวนารัตนวงค์ ในตำแหน่งพระครูพิเศษ

๕ ๕ ๒ ๒
สมัคร ผู้ช่วยเจ้าคณะแขวงต่าง

พ. ศ. ๒๔๗๒ ได้รับแต่งตั้งให้เป็น พระอัครมุนี
อยู่ในตำแหน่งอัครมุนีได้ ๒๘ ปี

พ. ศ. ๒๔๘๗ ได้รับเลื่อนเป็น พระครูพิเศษชนโท
ในตำแหน่งเจ้าคณะตำบลบางขุนเทียน

พ. ศ. ๒๔๘๐ ได้รับเลื่อนเป็น พระครูพิเศษชนเอก
ในตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าคณะอำเภอ

ก่อนมรณภาพ ได้เริ่มมีอาการกระเสาะกระแสะ
มาแต่เดือน มิถุนายน พ. ศ. ๒๕๐๓ ด้วยโรคชรา

นายแพทย์กฤษยาภิรมย์เวชมา อธิการกรมโรคชรา
นายแพทย์กฤษประคองอยู่ประมาณ ๕ เดือนเศษ

อาการหนักแต่ทรงกับทรุดหนักถึงทุกที เมื่อนอนจากหมด
ความสามารถที่นายแพทย์จะพึงเยียวยา ได้ถึงมรณ-

ภาพ โดยความสงบ เมื่อวัน ๑๘ ตุลาคม พ. ศ. ๒๕๐๓
ตรงกับวันอาทิตย์ วัน ๖ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีจอ

จุลศักราช ๑๓๒๐ เวลา ๕.๐๐ น. (หรือ ๑๐ ทุ่ม)

ตีพิมพ์ได้ ๗๕ ปี

กิจการงานการก่อสร้างปฏิสังขรณ์วัด

พ. ศ. ๒๔๖๓ ปฏิสังขรณ์ พระอุโบสถ พระวิหาร
และศาลาการเปรียญ

พ. ศ. ๒๔๖๓ สร้างศาลาธรรมสังเวช ๑ หลัง

พ. ศ. ๒๔๗๔ สร้างโรงเรียนปริยัติธรรม ๑ หลัง

พ. ศ. ๒๔๗๕ สร้างตึกเป็นหอสมุดมนต์ ๑ หลัง

พ. ศ. ๒๔๘๓ ให้ทุนสร้างโรงเรียนประชาบาล

(ภาควรรพมานุกถ) ๑ หลัง

พ. ศ. ๒๔๘๘ ให้ทุนสร้างมณฑปบรรจุพระบรม
สารริกธาตุ และพระบาทจำลอง นอกจากนี้ก็ได้บูรณะ
เสนาสนะให้เขาระเบียบเป็นอันดี

ประวัติของวัด

ไม่ทราบว่าจะสร้างมาแต่เมื่อใด ตามที่พระเจ้า
บรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ ทรงอธิบายไว้
เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕
ทรงได้เสด็จมาจัดพิมพ์ เพื่อเป็นอนุสรณ์ในงานพระ
ราชทานเพลิงศพ พระครูภาวนารัตนวงศาจารย์ วัดป่า
ราชคฤห์ กรุงเทพมหานคร ดังต่อไปนี้

เรื่องตำนานของวัดไทย

เมื่อวันที่ ๒๓ เดือน ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๔
ต่อจากหนังสือจากกรมศิลปากร เรื่องตำนานของวัดไทย

คติพจน์

จะทำการสิ่งใดที่ใหญ่ยศ
อย่ากลัวหมดเงินเบียดจะเสียหาย
หวังใจชอดอชาว่าชากวาย
เผ่าเลี้ยงตายพรกเชญไม่เป็นการ
แต่จงหมั่นตนบำไปหาหม
กตัญญูต่อพ่อแม่จะยู่เย็นบ้าน
รักเบื่อนมวศาคาดเชอกจะเชาชก
กตัญญูต่อพสกนถมนเป็นไฉน
รักเรียนรู้อายครุฑเพศใด
อวยแก่ไท กอชทดไม่งดงาม
เรียนคัมภีรพากเพียรเรียนชา ๆ
ทศสังสัยไตรศรารตรกตรองถาม
ชนตนไม่สั่งดีพยายาม
อย่าผดผตามชดเชจจะเสียตัว
การโตก็ยกามคุณอย่าม่นหมก

คปฺระจบถ่อพอด คัดอหดอก คัดแต่นอก ในเนื่อเจ้าควณ
คองจณ คัดกาด คัดอย่างนไมค ธิปป์ธิย

ของ พระครุภาวรัตน์มณังคหตวงบืออัย วัดไท
หลักพงตนเองปฏิเสชการอนวอน

คกอนภิกษทงหตาย พอกเชอจงมคควเบนทพงเกิด
อยามตั้งอนเบนทพงเดย จงมชรรมเบนทพงเกิด อยา
มตั้งอนเบนทพงเดย

ความเพยรเบนหนาท ททานทงหตายคจรทวาเอง
คลาคคเบนคคคคบอก นเบนพททภษิต

กคคคจรรรมคความคจงามททานนค่างหากจระชู้จขตั้ง
เด็ริมบคคคคให้เจริญรุ่งเรืองได้

แข่งเรอแพนาคกตาแข่ง

คระเบ็งแรงคระคองจ่าจ่าณะได้

คแต่แข่งจาดนาเหตอด้คทจระอถย

จงปัดอัยไปคตามจรรรมทคามา

มคเคยส์วางคงคจมอจรรรมณคคค

อย่าวิตกชนไปกระโรหนา

ชี้ให้เห็นดังเช่นว่า ปุณฺณเพกคปุณฺณุตตา

เคยสร้างมาแต่ไม่ร้างนิราศเฮย

จะอยู่ให้เขาไว้ใจ จะไปให้เขาคิดถึง

พระกต คฤหัสถ์กต เมื่ออยู่ในสถานใด เช่นพระ
 อยู่วัด คฤหัสถ์อยู่บ้าน หรือทำราชการเพื่อประโยชน์
 แก่ประเทศชาติ เราควรทำตนให้เป็นที่ไว้วางใจของหมู่คณะ
 และประชาชน คือทำ กาย วาจา ใจ ด้วยความ
 ซื่อสัตย์เต็มอก ผลแห่งความดีนั้น ถึงแม้เราจะจาก
 ไปจากที่นั้น ชนผู้อยู่ภายหลังเขาย่อมระลึกถึงความดี
 ของเรา

ท่านคิดเอาเอง บอ บ้า ค ติ อวดดี อย่าง
 ไหนหาดีไม่ได้

พระครูสังฆรักษ์ บุญมี วัดไท

บางขุนเทียน นครบุรี

เรื่องตำหนักทองทวดไทย

เมื่อวันที่ ๒๓ เดือน ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๔

กรมการให้เปิดหอพระธัมมคัมภ์สำหรับพระนครเป็นการพิเศษ สำหรับพระภิกษุสามเณรจะได้มาชมตามปรารถนา พระครูภาวนารัตนวงศา วัดเทพธูปเกษม บางเขน แขวงจังหวัดธนบุรี ได้นำชมหอพระธัมมคัมภ์ มาบอกกล่าวทูลเกล้าทูลกระหม่อมฝ่าฝืนขอถวายรับทราบ อย่างคึกคักในหอพระธัมมคัมภ์ อยู่ถึง ๓ เดือนแล้วออกเดินทางกลับมาจากเป็นตำหนักของขุนหลวงเดื่อทรงธรรมได้ความตงน เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ ข้าพเจ้าจึงไปดูตำหนักทวดไทย เห็นเป็นตำหนักขดงโบราณจริง แต่มีเรื่องราวในพงศาวดารประกอบกัน ควรนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอันหนึ่งซึ่งเนื่องในโบราณคดี ข้าพเจ้าจึงเรียบเรียงคำอธิบายฉบับนี้ สำหรับท่านผู้สนใจได้ในโบราณคดีจะได้ทราบเรื่องราวของตำหนักแห่งนี้

๓) วัดไตรภูมิรศกของตำนานไชย (ที่เรียกกันเป็น
 ตามมัญว่าลตองตำนาน) ใกล้ตำบลบางขุนเทียนข้างฝั่ง
 ตะวันตก ทางไปจากกรุงเทพฯ จะไปรถไฟสายท่าจีน
 ก็ได้ ไปจนถึงสถานีบางขุนเทียน แล้วเดินต่อไปข้างใต้
 หนอยหนึ่งกิโลเมตรวัดไตร ซึ่งทางรถไฟผ่านไปข้างหลัง
 วัด ถ้าไปเรือจะไปทางคลองบางกอกใหญ่ภาคของดาว
 คนองก็ใช้ได้ ๒ ทาง แต่ต้องไปให้ดับเจดีย์ในคลอง
 มีมากจึงจะสะดวก ตำนานของโบราณนั้นอยู่ริมคลอง
 ข้างหมู่กุฎตั้งมี เป็นค่านักไม้ ๓ ห้อง ยาว ๔ วา คอก
 กว้าง ๔ คอก ประตูยาวตามคลอง ทางด้านใต้มี
 ฝาทับห้อง ๑ มีหน้าต่างรอบจำหลักเป็นซุ้มยอด ทาง
 ด้านเหนือฝาเป็นช่องโถงสำหรับผูกม่านไม้บาน ๒ ห้อง
 เสาและเครื่องบนของเดิมผู้เปลี่ยนใหม่เสียหมดแล้ว ยัง
 เหลือแต่ฝา ส่วนข้างนอกเขียนทองรดน้ำฝนตาย
 เป็นกระหนกเครือ แต่ตายทองยังคงเหลืออยู่เพียง
 ข้างบนที่ชายคานั่งเล่น ตอนล่างที่ถูกแดดถูกฝน

ภายของชำรุดซ่อมทำดีเยี่ยมแล้ว เครื่องบหนยังมีของเดิม
 แต่กรอบกระจุจงาหักทหน้าบนเหตออยู่ท่อน ๓ ข้างใน
 คำนึกฝารอบทำดีพชวเขียนดีตายพมเขามณฑล ดั่งตย
 ว่าจะเขียนเป็ดยนตายเมือซ่อมชนหดบาง พระบอกว
 เจ้าเดิมเป็นตายรตนาบคทองเหมือนกบฝาด้านนอก ฝ
 ประจันห้องทยงคงเหตออยู่จนบดิน เขียนทของตายรตนา
 เหมือนตายฝาช้างนอก มีประคฝประจันห้อง ๒ ช่อง
 ทบานเขียนทของรูปเทวดา แต่ดจะเป็นฝมชข้างตรง
 กรุงเทพฯ ซ่อมชนหด ลักษณะของคำนึกเป็นตั้ง
 กอ้างมาน พิเคราะห์ดีเห็นว่าเดิมคงเป็นคำนึกของ
 พระเจ้าแผ่นดินพระองค์ใดพระองค์หนึ่งได้ทรงสร้างไว้จริง
 อยางนทเรียกว่าคำนึกทของ ซึ่งผู้นจะสร้างดยูนนไม่ได้
 โดยถำสร้างถววยวัดเป็นพุทธบูชา ก็ได้แต่เป็นโบสถ์
 วิหารฤาหอไตร ที่ผู้นจะทำเป็นเรือนทของถวายเป็น
 เต็นาดนสังฆ์ ฤาเป็นค้ำดาฮาไ้รยนนั้นห้ามอย่างขรรณ
 เนียมไม้ ความทกถำวณมยุทธาทรณในพงศำจดารกรุง

รัชกาลที่ ๓ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬา
 โดกทรงปรารภจะทดแทนพระกรรมที่พระเจ้ากรุงธนบุรี
 พระราชทานแก่สมเด็จพระสังฆราช ๓ เพราะเหตุที่ไม่
 ยอมถวายบังคม โปรดฯ ให้รอตำแหน่งของพระเจ้า
 กรุงธนบุรี ไปปลดถวายเป็นตำแหน่งของสมเด็จพระ
 พระสังฆราชพระองค์นั้น ให้เป็นเกียรติยศสถานหนึ่ง
 ซึ่งเห็นได้ว่าแต่โบราณนับถือตำแหน่งว่าเป็นของสูง
 ศักดิ์เพียงไร ถ้าเป็นตำแหน่งเจ้านายในพระราชวงศ์
 ก็เพียงใช้แต่ท้าว ดังเช่นที่เรียกนามตำแหน่งของสมเด็จพระ
 พระนางในรัชกาลที่ ๓ ว่าตำแหน่งเชยวแต่ตำแหน่งตง
 นั้นเป็นศอกอย่าง ศอกยมหตฐานตงอธิบาธมาน จึงเห็น
 ว่าตำแหน่งของทวดไตรเป็นของพระเจ้าแผ่นดินทรงสร้าง
 เป็นแน่

๒) คำที่ชาวบ้านในตำบลนนทบุรีเดิกันตั้งนามว่า
 เป็นตำแหน่งของขุนทดองเถือ ขอนกมเรืองพงศาจตุร
 ฝระกอบชอชกตอยู่ ในหนังสือพระราชพงศาวดารปรากฏ

เจ้ากรมเจ้าพระนเรศกรมหาราช โปรดเสด็จประพาสทาง
 ทั่วทุกเขตแดนไปจนถึงตำบลโคกหนอง ในแขวงจังหวัด
 เพ็ชรบุรี ทางเสด็จในสมัยนั้น กรมบวรเรือพระที่นั่งคอง
 ลำนไปทางคลองต๋นนามโฮยนี้ จึงเป็นทางเสด็จมาแต่
 โบราณ แต่ต่อมาการเสด็จประพาสทางทะเลมาหยุด
 เลี้ยวระยะ ๓ ตงแต่รัชกาลสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม
 (พ. ศ. ๒๓๖๓) จนสิ้นรัชกาลสมเด็จพระเพทราชา
 (พ. ศ. ๒๕๔๖) เห็นจะเป็นตงแต่พบรอยพระพุทธรูป
 เป็นต้นมา ก็เปลี่ยนทงเสด็จประพาสไปเป็นทางข้างเหนือ
 คือทงเราพระพุทธรูปแต่เมืองลพบุรี ทางเสด็จทางทะเล
 เหมอญแต่ก่อนนี้ มาจนถึงรัชกาลสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ
 ๒๒๕๓ ซึ่งเสด็จราชัยกรุงศรีอยุธยาแต่ พ. ศ. ๒๒๕๖
 จน พ. ศ. ๒๒๕๓ สิ้นทงหาดายเรียกกันเป็นอันยุติว่า “ ชุม
 หาดองเสด็จ ” ฤ็ “ พระเจ้าเสด็จ ” โปรดเสด็จประพาส
 ทาง การเสด็จประพาสทางทะเลจึงกตบมชนกตงแต่
 รัชกาลนั้น ตลอดมาจนในรัชกาลสมเด็จพระปฐมบรมมหาชนก

ซึ่งเรียกกัน “ขุนหลวงท้ายสระ” แต่รัชกาลสมเด็จพระ
พระมหาธรรมราชาที่ ๒ ซึ่งเรียกกันว่า “ขุนหลวงบรม
โกษู” อันเป็นราชโอรสของพระเจ้าเสือทั้ง ๒ พระองค์
มีเรื่องปรากฏในหนังสือพระราชพงศาวดารว่า เมื่อ
พ. ศ. ๒๒๔๗ พระเจ้าเสือเสด็จทางคตของธนามไชยนิ
(เวลานั้นเสวยราชย์โดย ๑ เห็นจะเป็นครั้งแรกเสด็จ)
ถึงตำบลโคกขาม พันท้ายคตท้ายไม้ เรือพระที่นั่ง
เกยตถึงจนหัวเรือหัก (เรือก็เห็นจะจมนต์) ตาม
กฎหมายในสมัยนั้นพันท้ายคตของระวางโทษถึงฉนชวต
แต่พระเจ้าเสือทรงพระปรานี ดำริว่าเหตุเกิดด้วยคตของ
คตนัก จะไม่ตงพระราชอาญาแก่พันท้าย พันท้าย
คนนั้นเป็นชาวบ้านนรสิงห์ แขวงจังหวัดฉางทอง เรียก
กันว่า พันทายนรสิงห์ ทูลจึงวอนขอให้ประหารชวต
คน รักษาพระราชกฤษฎีกาไว้เสียให้เต็มเสีย จึง
ได้โปรดให้ประหารชวต ยังมีศาลเทพารักษ์ที่ตำบล
โคกขาม ว่าสร้างตรงที่ประหารชวตพันทายนรสิงห์

ปรากฏอยู่จนบัดนี้ เพราะเหตุที่เรือพระที่นั่งโดนครก
 นน เมื่อพระเจ้าเสือเสด็จจากสถลบกนพระนคร จึงมีรับสั่ง
 ให้พระราชดงกราบ (ซึ่งต่อมาได้ชดอพระนอนวัด
 บำโมกษ์ในรัชกาลหลัง) เป็นนายงานคุมไพร่ตงไป
 ชุดตอของนนเสียให้ตรง พระราชดงกราบให้ชุดแต่
 ปากคลองทางด้านน้ำท่าจีนมาจนตำบลโคกขาม แต่การ
 ชุดค้างอยู่มาถ้าสำเร็จคือในรัชกาลหลัง ยังเป็นคลองตรง
 แดกกว้างใหญ่ เรียกว่าคลองมหาไชยอยู่บัดนี้

ในระยะเวลา ๕๕ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๒๕๖ จน พ.ศ. ๒๓๐๓
 คลองต้นน้ำไชยนี้เป็นทางที่พระเจ้าแผ่นดินเสด็จผ่านไป
 มาเนื่อง ๆ ทั้ง ๓ รัชกาล คงตอของมีตาหนักพลบพลา
 ที่ประทับร้อนประทับแรมสร้างไว้ในระยะทางหลายแห่ง
 พลบพลาเพชรบุรีเคยชบชอกจากปากน้ำบางตะบูนว่า
 มีพลบพลาครึ่งกรุงเก่าอยู่ถนนแห่ง ๓ แต่ตัวตาหนัก
 หักพังเสียหมดแล้ว พลบพลาที่ปากน้ำบางตะบูนก็ค
 ที่ประทับแห่ง ๓ ในระยะทางล้วนนตนเอง แบบอย่าง

ตำแหน่งของทองคำในวงแหวน ซึ่งทำเป็นตำแหน่ง ๓ ห่อง กน
 ฝ่ายของ ๑ แต่ของ ๒ ห่อง ดุสิตจะเป็นตำแหน่งที่ประทับ
 รอน คงสร้างในกรุงราชภัฏพระเจ้าเจ้าตั้งพอกชาว
 บ้านว่า ฤๅมณฑลคงสร้างใน ๒ รัชกาลหลังต่อมาเมื่อ
 ครองกรุงเก่าเป็นแน่.

๓) ยงมขอจะตั้งวงจรมุขยค่อไปอีกข้อ ๑ ว่าเหตุใด
 ตำแหน่งของทองคำอยู่ในวงแหวน คงสร้างตรงถนน
 แต่เดิมๆ ๆ ว่ารอยมายาจากทอง ได้ตามพระครู ๆ
 ว่าไม่เคยได้ยินว่ารอมมาจากไหน อนึ่งเมื่อพระครูสร้าง
 เชอพวกก็จุดพบแล้วไม่แก่นบักเป็นแถวอยู่ตรงตำแหน่ง
 นหลังไป เขาใจว่าเดิมจะเป็นตำแหน่งหน้าหรือตำแหน่ง
 ดงน เมื่อคิดใคร่ครวญดูเห็นว่าถ้าตำแหน่งตรง
 นนมาแต่เดิม ที่ตรงนั้นเมื่อเจดีย์สร้างตำแหน่งคงต้อง
 อยู่นอกเขตวัด ที่สร้างตำแหน่งของที่ประทับรอน
 ของพระเจ้าแผ่นดินในวัดนั้น เห็นไร้อิสัยที่จะเป็นได้

จงพิจารณาตู่ท่านตู่วัดไตร เห็นทเป็น ๕ แปลง ที่
 แปลงใหญ่ข้างใต้สร้างโบสถ์วิหารการเปรียญ ของ
 เดิมหักพังพระครูปฏิตั้งชรัณใหม่โดยมากแต่
 ยงเหลือพระเจดีย์ทหน้าวิหารกับชรัณมาศันท์ในการเปรียญ
 เป็นผมอข้างตรงกรงเการุ่นเดียวกับกนฤกอนผมอที่สร้าง
 คำหนักทองเป็นหลังฐานว่าวัดไตรนเป็นวัดเก่ามาแต่
 ก่อนสร้างคำหนักทองเป็นแพ ที่ดินแปลงเล็กซึ่งสร้าง
 คำหนักทองอยู่ข้างเหนือ มคตของคูนกบที่แปลงซึ่ง
 สร้างโบสถ์วิหาร ถ้าจะอยู่นอกเขตวัดในสมัยเมื่อสร้าง
 คำหนักทอง พงมาถวายเป็นทวดคอกภายหลังก็อาจจะเป็น
 ได้ แต่เมื่อพิจารณาตู่ตรงสร้างคำหนักทองเห็นอยู่ชด
 คูนเคยงเขตวัดคูนก ถ้าหากว่าทแปลงนอยู่นอกเขตวัด
 ในสมัยเมื่อสร้างคำหนัก คงสร้างคำหนักกต่างแปลง
 ที่ห่างคไปข้างเหนืออีก จะหาไปสร้างชดเขตวัดอย่าง
 เช่นเห็นอยู่เดยวนไม่ จึงสันนษฐานว่าคำหนักทองน
 เดิมเห็นจะสร้างไว้ที่อื่น แต่คงอยู่ในแถวริมคตของ

ต๋นหมั๋นไชนนเอง คัดประมาณค้ำพดบพดประทบั
 แรมคตตงตเมองชนบร กระทบวเรอพระทพงชอกจาก
 เมืองชนบรเวตนาเซ้า ไปทางคตตงนถงเวตนาถางวัน
 ตรงไทน ค้ำหนักทของตงนตมคตงร่างไว้ตรงน
 อดนเป้นทประทบรอน คอนบ้ายชอกจากนถงไปประทบั
 แรมททาจน ความต่นนษฐานชอนต่นตวยตกษณะ
 ของค้ำหนักในเวตนาเซ้า ชงเป็ดยนรูปตรงไปเป้น
 อยางอน คตงเหตชชตงตมคตงค้ำกบตงไม่นาบนชยู่ทอน
 คตงเป้นเพวระค้ำหนักทของนถงร่างชดไซ้มอยู่ตตอตตมัย
 อดนถง จนจอนจระปรกททงทททงหมด มลลเดี่ยตาย
 จงไปรือเซ้าและตงไม้ทยงเหตออย่มาร่งงปดกถาย
 เป้นพทชบชว เพวระคตมรูปตรงค้ำหนักจงไม้เหมือน
 ของเดิม แดะม้รอยชอมชอมเป้นถ่มมือชางในชนกรวง
 รัตนโกถนถรณ คตงเช่นรูปเทวดาทบานประคตง่าประจัน
 หนิง แดะเช่นตายต้ทกระตนากรจว่าประจันทงเป้น
 พทชรูปค่าง ๆ อดนเซ้าใจคตชคตง่าเป้นชองเช่น

เมื่อมาปลูกใจในวัดแล้ว เหตุที่เอามาปลูกใจที่วัดไตร
ก็คงเป็นด้วยเจ้าอธิการวัดไตรในครั้งนั้น ได้เป็นผู้อำนวย
การย้ายตำหนักมาปลูกตั้งบริเวณ ที่ท่านจะเอามาตั้งไว้
เป็นหออดจมน้ำ จึงได้ปลูกใจในหมุกฏตั้งขึ้น

วันหนึ่งเรื่องตำหนักที่วัดไตรเห็นว่าเรื่องตำนาน
จะเป็นดังแสดงมา. การที่พระสังฆวัดไตรได้เข้าใจได้
รักษาตำหนักของใจกต แต่ที่พระครูภาจรดมณวงศ์
ได้ปลูกตั้งบริเวณวัดมาจนบัดนี้ ดั่งควรจะได้รับความ
สรรเสริญ ข้าพเจ้าเชื่อว่าถ้าท่านผู้ใดได้ไปเห็น คงจะ
อนุโมทนาไม่เว้นตัว

โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย ถนนพระสุเมรุ จังหวัดพระนคร
นายพิมพ์ อู่สำราญ ผู้พิมพ์โฆษณา ๒๕/๒/๒๕๐๒

ប៊ុនហ៊ុន សែន រដ្ឋមន្ត្រីទទឹង
អគ្គនាយក នៃអង្គការសហប្រជាជាតិ
ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៥ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ១៩៧៥